

Rybník Lužný je po opravě hráze perlou mezi rybníky na Vysočině

12.10.2023 - Eva Neuwirthová, Ester Ekrťová, David Fischer, Vojtěch Kodet | Krajský úřad Kraje Vysočina

Bohužel kvůli zcela nevhodnému rybářskému využití nádrže v průběhu posledních 15 let cenná vegetace téměř zmizela. Kalná voda s vysokou rybí obsádkou byla také nepříznivým prostředím pro výskyt a rozmnožování vodního ptactva, žab, čolků a řady dalších drobných živočichů vázaných na vodní prostředí.

Výjimečným stimulem pro nápravu nepříznivého stavu přírodního prostředí a kvality vody v rybníce se stala oprava hráze, bezpečnostního přelivu a výpustního zařízení, která proběhla během jara a léta roku 2022. Pro zachování populací organismů vázaných na vodní prostředí byly na ploše rybníka vytvořeny dvě přechodné tůně v zadní části rybníka a už tyto drobné vodní plochy poodkryly v průběhu letních měsíců obrovský potenciál k obnově cenné vegetace. Tůně jednoduše naznačily, jak by se choval celý rybník, pokud by nebyl zatížen nevhodnou a naddimenzovanou rybí obsádkou.

Po složitých jednáních došlo k dohodě zástupců ochrany přírody a vlastníka rybníka, kterým je statutární město Jihlava, že rybník bude po napuštění ponechán bez rybí obsádky, aby zde došlo ke stabilizaci vodního ekosystému. Pozorovat kvalitu vody a vývoj biologické rozmanitosti v jarních a letních měsících tohoto roku bylo úchvatné – po celou dobu sledování, tedy od dubna do září, měla voda v nádrži průhlednost často přesahující 2 metry hloubky. Bylo zde zaznamenáno celkem 11 druhů vodních rostlin, z toho 4 patří mezi vzácné a ohrožené druhy. To je situace, kterou v rybníčních ekosystémech na našem území už v podstatě neznáme. Zejména rozsáhlé porosty kriticky ohroženého rdestu trávolistého lze označit za unikátní v rámci celé České republiky. Na absenci ryb ale pozitivně zareagovaly nejen rostliny. Na lokalitě, kde potkat čolka nebo žabu bylo před rekonstrukcí dosti obtížné a úspěšné rozmnožování obojživelníků bylo jen dílem šťastné náhody, bylo v roce 2023 zaznamenáno 7 druhů těchto živočichů, včetně velmi vzácného skokana ostronosého. Co je ale důležitější – velmi úspěšná byla jejich reprodukce – biomasa larev některých druhů byla skutečně impozantní.

Podobně zareagovali i vodní ptáci – z ornitologicky nezajímavého území se rázem stala ornitologicky mimořádně atraktivní lokalita, která se zařadila k nejvýznamnějším lokalitám v Kraji Vysočina. Nejlepším příkladem je početnost potápky malé, kterou můžeme považovat za vhodný indikační druh pro rybníky s vysokou průhledností vody. Na začátku září bylo na Lužném rybníce zaznamenáno 41 potápek malých, přičemž se jednalo o několik rodinek vodících mláďata, které úspěšně na lokalitě vyhnízdlily.

Protože se jedná o jeden z vodárenských rybníků, měla by být kvalita a zejména průhlednost vody prvořadým vodohospodářským zájmem. Skvělou zprávou je, že v tomto případě je zájem na kvalitě vody v absolutním souladu se zájmy ochrany přírody. Naopak dosavadní způsob rybářského využívání vedl jak k významnému znečišťování vody, tak i poškozoval zdejší vzácné a ohrožené druhy rostlin a živočichů.

Ve stávající podobě, za kterou vděčí rybník nedávné rekonstrukci a aktuální absenci neúměrného tlaku ze strany ryb, je tak Lužný rybník perlou lesknoucí se v šedi ostatních rybníků nejen v oblasti Vysočiny. Osud této unikátní lokality ale závisí na tom, jak bude nastaven a dodržován další režim jejího využívání. Máme jen ve svých rukách, zda se bude jednat nadále o unikátní skvost nebo zda se rybník opět propadne do hnědozeleného průměru, na který jsme si u našich vodních ploch tak nějak

zvykli.

https://www.kr-vysocina.cz/vismo/dokumenty2.asp?id=4122696&id_org=450008